

Idazmena lantzen: Pentsiodunak haserre

Sekuentzia honetan pil-pilean dagoen pentsio-sistemari buruzko iritzi-artikulu bat idazteko zenbait ideia eta baliabide landuko dituzu. Ariketa hauek egingo dituzu:

- Gaiari buruzko erreportajea entzun ondoren, galderei erantzun.
- Bideoa entzun ondoren testua osatu, hutsuneetan falta diren hitz egokiekin.
- Lokailuak lantzen: Adibideetako lokailuei dagokien funtzioa aukeratu eta esaldiak egin.
- Azken ataza: Idatzi gaiari buruz herri-aldizkarirako.

Pentsiodunen haserre eta aldarrikapenak

Pentsiodunak haserre daude eta hainbat gauza ari dira aldarrikatzen. Entzun audioa eta erantzun beheko galderei. Ondoren, alderatu taldekoekin eman dituzun erantzunak.

<https://labur.eus/m3c5s>

1. Zergatik daude haserre pentsiodunak?

2. Egiten ari diren protesten bidez zer ari dira salatzen?

3. Zer dio kazetariak pentsiodun alargunei buruz?

4. Zer eskatzen ari dira erretiratu eta pentsiodunen elkarteak?

5. Raxoiren gobernuak pentsio-plan pribatuen aldeko deia egin die herritarrei. Zer dio honetaz Itziar Usandizagak?

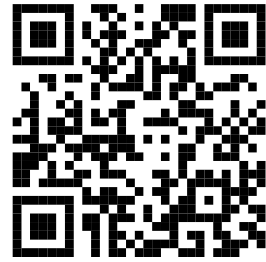
Zergatik ari dira mobilizatzen?

Entzun Bidasoaldeko pentsionista hauek zer dioten egiten ari diren mobilizazioei buruz.

Ondoren, laburpena osatu behar duzu hitz egokiarekin.

<https://labur.eus/slmgz>

Aukerak: erosteko ahalmena / gutxieneko pentsioa / pentsio-sistema / indar handiz / hutsaren hurrengoa / herritarren boterea / iraultza / jendearen batasuna / aldarrikapenak

BIDEOAREN LABURPENA

Dena gero eta garestiago dagoen arren, jubilatuen pentsioak gero eta txikiagoak dira. Espainiako Gobernutik gutun bat jaso zuten aurtengo pentsioetan % 0,25eko igoera izango zutela zioena. Eta orduan, oso haserre, gutuna Gobernuari itzuli zioten eta (1) [] hasi zuten. Bidasoaldeko Joseba eta Guadalupek diotenez, duela hilabete hasi ziren borroka egiten, baina (2) [] ari dira eta denbora gutxian mugimendu hau asko handitu da, eta harrituta daude.

Pentsiodunek nahi dutena da (3) [] 1.080 eurokoa izatea, eta, hartara, (4) [] berreskuratu nahi dute. Astelehenean 1.000 sinadura inguru bildu zituzten Irunen, (5) [] blindatzeko. Guadalupek dioenez, % 0,25eko igoera (6) [] da eta jendea oso aspertuta dago. Pentsiodun eta erretiratuen protestak eta (7) [] asko ari dira zabaltzen eta Euskal Herriko hainbat hiritan ari dira mobilizazioak deitzen. Josebak dioenez, Gobernuak botere handia dauka, baina (8) [] oraindik eta handiagoa da. Horretarako, (9) [] behar dute, eta horren alde ari dira borrokatzen.

Lokailu bakoitzari dagokion funtzioa

Gai baten inguruan zerbait azaldu edo argudiatu nahi dugunean funtzio garrantzitsua dute lokailuek. Irakurri gaiari buruz iritzia ematen duten esaldi hauek, eta erreparatu azpimarratutako lokailuei. Ondoren, idatzi beheko funtzioen alboan, dagokien lokailua.

- Garrantzitsua da guztiontzat bidezkoa izango den pentsio-sistema publikoa bermatzea. **Izan ere**, pentsio duina ez izateak jende askoren pobrezia ekar dezake.
- Zoritxarrez, **ordea**, politikariek, pentsio-sistema publiko baten alde egin beharrean, pentsio-plan pribatuen alde egiten ari dira. **Hala ere**, jendearen mobilizazioei esker, jendeak gero eta kontzientzia handiago dauka pentsio-publikoen garrantziaz.
- Pentsiodunek dagozkien oinarritzko eskubideak betetzea eskatzen dute. **Hortaz**, ados nago egiten ari diren aldarrikapen eta mobilizazioekin.
- Geure gizarte-segurantzaren propioa lortzen saiatu beharko genuke. **Eta horrekin batera**, denon gutxieneko pentsioak 1.020tik gorakoak izatea lortu behar da.
- Pentsiodunak aldarrikatzen ari diren bezala, geure gizarte-segurantzaren propioa lortzen saiatu beharko genuke. **Eta horrela**, Euskal Herrian kotizatzen dugunagatik sortutako aberastasuna geuk kudeatuko genuke.

Ondorioa adierazteko: []

Zerbait gehitzeko: []

Esplikazio edo azalpen bat emateko: []

Esandakoaren aurkakoa aipatzeko: []

Nahi dituzun ereduak lau lokailu erabiliz, osa itzazu lau esaldi, pentsionistak egiten ari diren mobilizazioei eta pentsioei buruz zure iritzia emateko. Nahi baduzu, adibideen antzeko esaldiak erabil ditzakezu, baina informazioa aldatuta. Ikus beheko adibidea.

Adibidez: *Pentsiodun askok kobratzen duten pentsio eskasarekin zail izaten dute hilabete-bukaerara iristea. Hortaz, erabat ulertzekoak dira antolatzen ari diren mobilizazioak.*

- 1.-
- 2.-
- 3.-
- 4.-

Zeu idazle: idatzi herri aldizkarirako

Jarraian, gaiari buruz zure iritzia ematea egokituko zaizu. Irakurri beheko egoera eta proposatzen zaizun gidoia. Idatzi-eredu bat ere eskaintzen dizugu duzu, ideiak hartu nahi badituzu. Saiatu lehen landutako lokailu bat edo beste erabiltzen.

Egoera: Komunikabideetan pentsio duinen alde egiten ari diren mobilizazioen interesgarria ikusi duzunez, honi buruzko iritzia ematea pentsatu duzu.

Egitekoa Idatzi zure iritzia herriko aldizkarian argitaratzeko.

Horretarako:

- Adierazi zer egoera bizi duten gaur egun pentsiodun askok.
- Garrantzitsua al da pentsio-sistema publiko baten alde egitea? Adierazi dituen pentsio-sistema publikoa ez bermatzeak.
- Proposatu pentsiodunen egoera hobetzeko zer egin daitekeen.

Idazten hasi aurretik erabaki eta apuntatu zer datu eta argudio emango dituzun.

Idatzia egin ondoren, eman irakasleari zuzentzeko.

Idatzi-eredua: Pentsio duinen alde

Irakurle hori:

Joan den astean irratsaio batean entzun nien bi emakumezko pentsiodunei zer nolako arazoak izaten dituzten hilabete-bukaerara iristeko, eta beraien haserre adierazi zuten Espainiako Gobernuak pentsio duinak bermatzen ez dizkielako. Arazo hori larria iruditzen zaidanez, gaiari buruzko iritzia ematea pentsatu dut aldizkariko iritzien txokoan.

Ni administrazioan urte asko lanean ari den langilea naiz, eta laster jubilatzeko asmoa daukat. Uste dut kezkagarria dela beste behin Espainiako Gobernuak pentsioak % 0,25 bakarrik igotzea, erretiratuak dauden askok arazo latzak baitituzte beren eguneroko gastuei aurre egin eta modu duinean bizitzeko, eta zer esanik ez pentsiodun hori alarguna bada. Gure gizartean denon ongizatea ziurtatu nahi badugu, oso garrantzitsua da guztiontzat izango den pentsio-sistema publikoa bermatzea. Izan ere, gaur egun lanean ari garenoi, hainbeste urte kotizatu ondoren, ez badigute erretiro duina ziurtatzen, jende askoren pobrezia ekarriko du, eta horrek gizarte osoan dauka eragina.

Zoritxarrez, ordea, politikariek, pentsio-sistema publiko baten alde egin beharrean, zer eta pentsio-plan pribatuak sustatu behar direla esaten ari dira behin eta berriz. Eta politikariek ondo dakite pentsio-plan pribatuak egitea ez dagoela edozein langileren esku, gaitasun ekonomiko handia behar baita horretarako. Hortaz, erabat ados nago erretiratu eta pentsiodunak egiten ari diren aldarrikapen eta mobilizazioekin. Uste dut den-denok parte hartu beharko genukeela mobilizazio horietan, lehen esan bezala, orain hartzen ari diren neurriek gizarte osoari eragingo baitiote.

Baina, mobilizazio horiez gain, zer egin beharko litzateke pentsio-sistema publikoa bermatzeko? Pentsiodunak aldarrikatzen ari diren bezala, aurrenik eta behin, geure gizarte-segurantzaren propioa lortzen saiatu beharko genuke. Eta horrela, Euskal Herrian kotizatzen dugunagatik sortzen den aberastasuna geuk kudeatuko genuke. Eta horrekin batera, denon gutxieneko pentsioak 1.020tik gorakoak izatea lortu behar da, herritarrak duintasunez bizitzea lortu nahi badugu.

Eta gutxieneko pentsio horiek ziurtatzeko ezinbestekoa da aurrekontu publikoetan gizarte-zerbitzuei behar duten pisua eman eta aberastasuna denon artean banatzea. Dirua eta baliabideak baditugu, borondate politikoa da hemen falta dena.

Bien bitartean, langile nahiz pentsiodun guztien eskubideak defendatzen jarraitu beharko dugu.

Zuzenketa-orria

Pentsiodunen haserrea eta aldarrikapenak

1. Zergatik daude haserre pentsiodunak?

(Aurten ere pentsioa oso gutxi igoko zaielako, % 0,25 bakarrik.)

2. Egiten ari diren protesten bidez zer ari dira salatzen?

(Erosteko ahalmena galtzen ari direla salatzen dute. Diotenez, azken hiru edo lau urteotan % 3tik gorakoa izan da galera hori.)

3. Zer dio kazetariak pentsiodun alargunei buruz?

(Alargunak pentsiodun asko baino okerrago bizi direla, kasu askotan 700 euro baino gutxiago kobratzen baitute.)

4. Zer eskatzen ari dira erretiratu eta pentsiodunen elkarteak?

(Batetik, gutxieneko pentsioa 1.080 eurokoa izatea aldarrikatzen dute eta bestetik, Euskal Herriak pentsio eta gizarte-segurantza propioak izatea.)

5. Raxoiren gobernuak pentsio-plan pribatuen aldeko deia egin die herritarrei. Zer dio honetaz Itziar Usandizagak?

(Bizitza guztian kotizatu ondoren, gobernuak plan pribatuak defendatzea lapurreta dela, eta erretiroa bermatuko dieten pentsio-sistema bat behar dela.)

Zergatik ari dira mobilizatzen?

1. iraultza / 2. indar handiz / 3. gutxieneko pentsioa / 4. erosteko ahalmena / 5. pentsio-sistema / 6. hutsaren hurrengoa / 7. aldarrikapenak / 8. herritarren boterea / 9. jendearen batasuna

Lokailu bakoitzari dagokion funtzioa

Ondorioa adierazteko: (Hortaz; Eta horrela)

Zerbait gehitzeko: (Eta horrekin batera)

Esplikazio edo azalpen bat emateko: (Izan ere)

Esandakoaren aurkakoa aipatzeko: (Ordea; Hala ere)

Transkripzioak

Pentsiodunen haserrea eta aldarrikapenak

XABIER SUKIA.- Beno azken egunotan behin baino gehiagotan protestak eta ikusiko zenituzten protestan, eta datozen egunetan gehiago egingo dituztela iragarri dute. Pentsiodunei buruz ari naiz hizketan. Haserre daude oso. Aurten ere % 0,25eko igoera aplikatu baitie Espainiako Gobernuak. Unai Urreaga, egun on!

UNAI.- Egunon bai. Igoera hori hutsaren hurrengo dela uste dute eta azkenaldian geroz eta protesta jendetsuagoak ari gara ikusten. Eros ahalmena galtzen ari direla salatzen dute: % 3tik gorakoa izan da galera hori azken hiruzpalau urteotan.

XABIER.- Zenbakiei hotz-hotz erreparatzen badiegu, batez besteko datuek zer diote Unai?

UNAI.- Ba, Euskadin pentsio-mota guztiak kontuan hartuta, 1155 euro kobratzen dituela pentsiodun bakoitzak hilean. Espainiar estatuko daturik altuena da hori. Nafarroan pixka bat gutxiago: 1.068 euro. Baina zenbaki horien atzean gordeta dagoen errealitatea da pentsiodun gehien-gehienek gutxiago kobratzen dutela, batez ere alargunek, kasu askotan zazpiehun euro baino gutxiago, eta ondorioz, etxe askotan ez da samurra izaten hilabete-bukaerara iristea.

UNAI.- Esango dugu Hego Euskal Herrian elkarre elkarre ari direla pentsiodunen eskubideen alde lanean. Aldarrikapen desberdinak daude, baina norabide berean doaz denak. Duintasuna eta pentsionistak martxan elkarre esaterako, pentsioak gutxienez 1.080 eurokoak izatea eskatzen dute.

ARRASATEARRA.- Hori da.

UNAI.- Kopurua aipatu dugu 1080 eurokoa izatea eta baita pentsio eta gizarte segurantzaren sistema propio bat ere Euskal Herriko. Hori izaten da beste eskaria eta nagusiak adibidez, Bizkaiko jubilatu eta pentsiodunen elkarre bere aldetik pentsioak eguneratzerakoan bizimodua zenbat garestitu den kontuan izatea nahi du, alegia KPIri lotzea igoera hori. Esan behar dugu frantziar estatuan hala eguneratzen direla pentsioak, eta hortaz, baita Ipar Euskal Herrian ere.

XABIER.- Beste lagun bate ere ezagutu behar dugu. Itziar Usandizaga Galarra da bera. Itziar egun on!

ITZIAR.- Bai. Egunon.

XABIER.- Zu ere pentsioduna zara, ezta?

ITZIAR.- Bai, bai.

UNAI.- Itziar, diru gutxiarekin eta kasu batzuetan familia batzuetan seme-alabei ere lagundu behar diru horrekin. Alegia, lehen esaten zigun aurreko lagunak magia egin beharra, baina bai, etxe askotan tokatzen da hori.

ITZIAR.-Beno, baina hori asko irabazten dutenak. Baina, hainbeste daude, hainbeste daude ia 300.000 pentsiodun daude Euskal Herri mailan 700 eurotik behera. Horiek ezin dute lagundu.

XABIER.- Duintasuna plataformako kide zara zu. Zer iruditzen zaizu Raxoiren gobernuak herritarrei egin dien deia alegia, pentsio-plan pribatuen alde apustu egin dezatela?

ITZIAR.- Bere aurpegia garbi ikusi da, ezta? Osea, ez dira kapaz dagoen sistemari eusteko, badakite jausten dagoela eta horren irteera zer bilatzen die irteera? Plan pribatuak egitea? Hor beste sistema, sistema bat, eta bermatu behar dizkigute guri, guri jubilazioak. Zergatik hainbeste urtetan bizi guztian kotizatu dugu eta orain egiten ari direna da lapurreta.

XABIER.- Unai, pentsio pribatuen datuak ere badauzkagu, ezta? Lehen Itziarrekin aipatu dugu.

UNAI.- Bai, begira aritu gara. Euskal Autonomia Erkidegoan milioi bat lagun baino gehiagok dute pentsio-plan bat. Erdia baino gehiago pentsio-plan indibidualak dutenak dira eta gainerakoak 445000 inguru laneko pentsio-planak dutenak dira, alegia, Itzarri, Geroa eta antzekoak dituztenak.

Zergatik ari dira mobilizatzen?

AURKEZLEA.- Urteak pasatu ahala poltsikoak gero eta azkarrago husten zaie pentsionistei.

GUADALUPE.- Dena garestitzen da, eta gure soldadak, gehiago ta... gure pentsioak gehiago (gero eta) gutxiago. Laster ez dugu jango.

AURKEZLEA.- Aurten pentsioetan % 0,25eko igoera izango zutela zioen gutuna jaso zutenean haserre gutuna Espainiako Gobernuari itzuli eta iraultza hasi zuten. Bidasoaldekoak dira Joseba eta Guadalupe.

GUADALUPE.- Duela hilabete bat eskas hasi ginen e, bai, oso pausu txikiekin, baina indar askorekin.

JOSEBA.- Mugimendua tsunami bat izan da. Osea, 18 ginen orain dela bi urte eta orain 1.000tik gora. Hori da tsunami bat eta gu oraindik gaude harrituta.

AURKEZLEA.- % 0,25ekoari ez, 1.080 euroko gutxieneko pentsioa nahi dute, erosteko ahalmena berreskuratu. Eta astelehenean bertan pentsio-sistema blindatzea eskatzeko 1.000 sinadura inguru bildu zituzten Irunen.

GUADALUPE.- Jendea aspertuta dago, erdeinatu da. Hori da, hori da esplikazioa. Hutsa, % 0,25, faborez. Hori da burla, barre egitea. Gero, andrearen kontua, alargunak nola geratzen dira baita?

AURKEZLEA.- Protesta azkar zabaldu da, eta Euskal Herriko hainbat hiritan egin dute manifestaziorako deia.

JOSEBA.- Boterea oso indartsua da, baina herriko boterea nik pentsatzen dut askoz handiagoa dela, baina hori batasuna behar da horretarako eta horretan ari gara lanean, batasuna lortzeko.

GUADALUPE.- Eta horretan jo behar dugu. Guk ez badugu egiten, zeinek egingo dute?

AURKEZLEA.- Eta ohartarazi nahi dute gazte sentitzen direla oraindik borroka behar adina luzatzeko.